

## MUHAMMAD YUSUF — XALQ QALBIDAN JOY OLGAN SHOIR.

*Faxriddinova Dilshoda Suxbatullo qizi*

*Samarqand viloyati Narpay tumanidagi*

*36-maktabning 8-sinf o'quvchisi*

### **Annotatsiya.**

Ushbu maqolada Muhammad Yusufning hayoti va ijodi, uning o'zbek adabiyotidagi o'rni hamda xalq qalbidan joy olishiga sabab bo'lgan omillar yoritilgan. Shoir she'rlaridagi Vatanga muhabbat, insoniylik, ota-onaga hurmat va kelajakka ishonch g'oyalari tahlil qilingan. Shuningdek, "Biz baxtli bo'lamiz" she'ri misolida Muhammad Yusuf ijodining o'ziga xos xususiyatlari ochib berilgan.

**Kalit so'zlar:** Muhammad Yusuf, she'riyat, Vatan, xalq shoiri, o'zbek adabiyoti, ijod, insoniylik, baxt, umid, "Biz baxtli bo'lamiz", yoshlar tarbiyasi, ma'naviyat.

O'zbek adabiyoti tarixida xalqning mehrini qozongan shoirlar ko'p bo'lgan. Ular orasida Muhammad Yusuf alohida o'rin egallaydi. Uning she'rlari samimiyligi, sodda tili va xalqona ruhiyati bilan kitobxonlar qalbidan chuqur joy olgan. Muhammad Yusuf ijodini sevib o'qiydigan insonlar nafaqat yoshi katta avlod vakillari, balki yoshlar hamdir. Shoirning asarlarida Vatanga muhabbat, ota-ona qadri, do'stlik, insoniylik va ezgulik kabi mavzular keng yoritilgan. Shu sababli uning she'rlari bugungi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan.

Muhammad Yusufning ijodi bilan tanishgan har bir o'quvchi uning satrlarida o'z hayoti, orzu-intilishlari va tuyg'ularini ko'ra oladi. Shoir murakkab so'zlardan foydalanmasdan, oddiy va ravon tilda katta ma'nolarni ifoda eta olgan. Aynan mana shu jihat uni xalq qalbiga yaqinlashtirgan. U o'zbek she'riyatining eng mashhur vakillaridan biridir. She'rlarida xalqning dardi, quvonchi va orzularini aks ettirgan. Shoirning ijodi

bilan tanishgan sari uning Vatanga bo‘lgan muhabbati naqadar kuchli ekanini his qilish mumkin. U yurti sevis, uni asrash va uning ravnaqi uchun xizmat qilish g‘oyalarini she’rlarida muntazam targ‘ib qilgan. Shoirning ko‘plab asarlari xalq orasida qo‘shiq bo‘lib kuylanadi. Bu esa uning ijodi qanchalik xalqchil ekanini ko‘rsatadi. Muhammad Yusuf she’rlarini o‘qigan inson o‘zini shoir bilan suhbatlashayotgandek his qiladi. Chunki uning satrlarida samimiyat va tabiiylik kuchli sezilib turadi.

Muhammad Yusuf ijodida inson baxti va kelajakka ishonch mavzusi ham muhim o‘rin tutadi. Buni uning “Biz baxtli bo‘lamiz” she’rida ham ko‘rish mumkin:

***Biz baxtli bo‘lamiz***

*Mayli-da, kimgadir yoqsa, yoqmasa,*

*Ularga qo‘shilib yig‘lasharmidik*

*Biz baxtli bo‘lamiz xudo xohlasa,*

*Xudo xohlamasa uchrasharmidik<sup>1</sup>...*

She’rning o‘ziyoq insonni umid bilan yashashga undaydi. Undagi “Biz baxtli bo‘lamiz” degan fikr kitobxonga kelajakka ishonch bag‘ishlaydi. Shoir hayotda qiyinchiliklar bo‘lishi mumkinligini tan olsa-da, inson umidini yo‘qotmasligi kerakligini eslatadi.

Bu she’rni o‘qiganimda, insonning orzulari va ezgu niyatlari haqida o‘ylab qolaman. Muhammad Yusuf baxtni uzoqdan izlash kerak emasligini, uni inson o‘z qalbidan topa olishini his ettiradi. She’rda uchraydigan qisqa va ta’sirli satrlar o‘quvchini hayotga ijobiy nazar bilan qarashga undaydi. Masalan, undagi “Biz baxtli bo‘lamiz” degan takroriy fikr asarning asosiy g‘oyasini yanada kuchaytiradi. “Biz baxtli bo‘lamiz” she’ridagi umid va ishonch ruhini shoirning boshqa asarlarida ham uchratish mumkin. U insonlarni

---

<sup>1</sup> Muhammad Yusuf. Biz baxtli bo‘lamiz., – Toshkent: Nihol, 2008

tushkunlikka tushmaslikka, yaxshilikka intilishga chaqiradi. She’rda ifodalangan baxt haqidagi qarashlar bugungi yoshlar uchun ham dolzarbdir. Chunki har bir inson o‘z kelajagini yorug‘ va baxtli ko‘rishni istaydi.

Muhammad Yusuf she’rlarining yana bir muhim xususiyati shundaki, ular inson qalbiga tez yetib boradi. Ba’zi she’rlarni o‘qiganda mazmunini tushunish uchun uzoq o‘ylash kerak bo‘ladi. Ammo Muhammad Yusufning she’rlari sodda va ravon yozilgani uchun har qanday kitobxon ularni bimalol tushunadi. Bu esa shoirning katta mahoratidan dalolat beradi. Shoir asarlarida ona obrazi ham alohida o‘rin egallaydi. U onani mehr-muhabbat, sabr va fidoyilik timsoli sifatida tasvirlaydi. Ota-onaga hurmat, ularga yaxshilik qilish g‘oyalari uning ko‘plab she’rlarida uchraydi. Bunday asarlar yoshlarni ezgulikka chorlaydi va ularda oilaga bo‘lgan mehrni kuchaytiradi.

Muhammad Yusuf ijodining yana bir muhim jihati — Vatan mavzusidir. U yurtni oddiy bir hudud emas, balki insonning eng aziz maskani sifatida tasvirlaydi. Shoirning Vatan haqidagi she’rlarini o‘qigan insonda yurtiga nisbatan faxr va muhabbat tuyg‘usi paydo bo‘ladi. U ona tuproqni qadrlash, uning tinchligi va taraqqiyoti uchun mas’uliyatni his qilish kerakligini ta’kidlaydi:

### **VATANIM**

*Men dunyoni nima qildim, o‘zing yorug‘ jahonim,*

*O‘zim xoqon, o‘zim sulton, Sen taxti Sulaymonim,*

*Yolg‘izim, yagonam deymi, topingan koshonam deymi,*

*O‘zing mening ulug‘lardan Ulug‘imsan, Vatanim...*

*Shodon kunim gul otgan sen, chechak otgan izimga,*

*Nolon kunim yupatgan sen, yuzing bosib yuzimga.*

*Singlim deymi, Onam deymi, hamdard-u hamxonam deymi,*

*Oftobdan ham o‘zing mehri - Ilig‘imsan, Vatanim<sup>2</sup>...*

Muhammad Yusufning xalq orasida shu qadar mashhur bo‘lishining sababi ham uning xalq dardini his qila olganidadir. U oddiy insonlarning hayoti, mehnati va orzulari haqida yozgan. Shu bois kitobxonlar uning satrlarida o‘zlarini ko‘ra oladilar. Shoirning samimiyligi va xalqchil uslubi uni millionlab insonlarning sevimli ijodkoriga aylantirgan. Bugungi kunda ham Muhammad Yusuf she‘rlari maktablarda o‘rganiladi, turli tadbirlarda yoddan aytiladi va qo‘shiqlar shaklida kuylanadi. Bu esa uning ijodi vaqt sinovidan muvaffaqiyatli o‘tganini ko‘rsatadi. Shoirning asarlari yosh avlodni Vatanga sadoqatli, ota-onaga mehribon va kelajakka ishonch bilan qaraydigan insonlar bo‘lib voyaga yetishiga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, Muhammad Yusuf xalq qalbidan chuqur joy olgan buyuk shoirdir. U o‘zining sodda, samimiy va mazmunli she‘rlari orqali millionlab kitobxonlarning mehrini qozongan. Shoir ijodida Vatan muhabbati, insoniylik, ota-onaga hurmat va baxtga ishonch kabi ezgu g‘oyalar aks etgan. Ayniqsa, “Biz baxtli bo‘lamiz” she‘ridagi umid va ishonch ruhi insonni yaxshilikka chorlaydi. Muhammad Yusufning she‘rlari bugun ham o‘z qadrini saqlab qolgan va kelajak avlodlar uchun ham ma‘naviy boylik bo‘lib xizmat qiladi. Shu sababli uni xalq qalbidan joy olgan shoir deb atash to‘liq haqiqatdir. Shoirning adabiyot rivojiga qo‘shgan hissasi munosib baholanib, “Do‘stlik” ordeni va “O‘zbekiston xalq shoiri” unvoni bilan taqdirlangan<sup>3</sup>.

### **Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:**

1. 8-sinf adabiyot darsligi (II qism) [Matn] : darslik / J. Nurmuhammadov, S. Qambarova, O. Olimjanov, M. Yuldasheva, S. Inomjonova .- Toshkent: “Adast poligraf”, 2022. - 248 b.

---

<sup>2</sup> Сайланма: Шеърлар. Достонлар. Хотиралар. — Т.: “Шарк”, 2007.-288.

<sup>3</sup> 8-sinf adabiyot darsligi (II qism) [Matn] : darslik / J. Nurmuhammadov, S. Qambarova, O. Olimjanov, M. Yuldasheva, S. Inomjonova .- Toshkent: “Adast poligraf”, 2022. - 248 b.

2. Сайланма: Шеърлар. Достонлар. Хотиралар. — Т.:“Шарқ”, 2007.-288.
3. Muhammad Yusuf. Biz baxtli bo‘lamiz., – Toshkent:Nihol, 2008.